

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 coroane.
Pe jumătate de an 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada Deák Ferenc Nrul 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Lucrați până este oleu în candelile voastre.

De Senin.

Trecură patru ani de sbucium și de grea încercare pentru omenime! Sângele cald se varsă râuri și acum pe toate fronturile. Familiile fără sprijin și copiii orfani se înmulțesc în mod înspăimântător. Punctința de mângăiere s'a sleit cu desăvârșire. Și ce e mai îngrozitor, că nici cei obidiți, nici cei scăpați până acum teferi, dar în deosebi milionarii de azi, și chinuții de ieri, nu mai au credința de odinioară în Dumnezeu, iubirea de așezăminte sfinte și orânduiele bisericești. Se întetește un curent primejdios, care sapă la temelile bisericești, răstoarnă ordinea morală și propagă idei, cari îl îndeamnă pe om să delature de la sine răspunderea pentru faptele sale, prin ruperea legăturii dintre viața pământească și cea viitoare.

Mângăierea unei reînvieri religioase semnalată în anii primi ai războiului s'a risipit. Nădejdea noastră, că răul îl va trezi pe om din pornirile spre prăpastia morală, ne-a înșelat. Bisericile iarăși sunt goale, ori de nu sunt goale; lipsit este sufletul credincioșilor de căldura unei vieți creștinești ordonate. Omenimea s'a obișnuit cu răul și cu starea aceasta de lucruri atât de mult, încât a devenit cu desăvârșire egoistă, iar față de sufletul său apatică.

Pe când în războiu ni-se risipesc forțele de viață, acasă ni-se strică conștiințele. Vieța Sodomei dela orașe se lățește ca o cangrenă și la satele noastre, rămase până acum modele de moralitate. Cântările triviale, apucăturile păcătoase, scot din stăpânirea ei doina noastră jalnică și nevinovăția vieții patriarhale. Și ori în cătro privești vezi nenumărate pilde rele și așa de arareori pilde bune.

Biserica între astfel de împrejurări nu mai poate fi sigură de viitorul și chemarea ei sublimă. Conducătorii ei firești au să-și concentreze toate forțele pentru aflarea unui plan de apărare a drepturilor divine și răsturnarea curentelor primejdioase pentru omenime.

Tot ce se spune aci, sunt lucruri constatate de alții mai competenți, și chestia răspândirii religiosității în popor s'a discutat de atâtea ori în organele noastre de publicitate. Dar ne-am restrâns numai la atât, și după fiecare articol de aceasta natură am mai pus un punct. Ne-am ferit să pornim o acțiune salvatoare. Jertfirea capitalului intelectual s'a isbit de ușile încuiate ale capitalului material. *Materia iu-*

bește mai mult materia și în cele mai dese cazuri nu se ridică până în sferile înalte ale împărăției vieții spirituale. Așa apelurile pentru strângerea unui fond, cu ajutorul căruia să se editeze cărți religioase, n'au avut rezultatul dorit. Gazetele noastre bisericești în lipsa de sprijin bănesc, nu pot conține hrana trebuitoare, ca să încălzească sufletele pentru ideile moralizatoare ale bisericești. O muncă sistematică, din partea păstorilor sufletești, nu găsești. Așa catechisația, baza religiosității, se face în o formă necorăspunzătoare. Băiatul din școală nu duce su sine în viață o pregătire bisericească atât de temeinică, ca să poată înfruntă ispitele curentelor dușmănoase religioase. Cultul divin fără participarea activă a credincioșilor devine monoton. Sunt rari satele, unde din râvna preotului și a învățătorului, să se fi dat importanța cuvenită duioaselor cântări bisericești.

La examenele finale nu se distribuiesc elevilor cărți de conținut religios în numărul recerut de necesitățile sufletului. Fără a te înstăpâni însă pe sufletul elevului, nu-l vei putea crește pentru biserică și morala creștină. Deci de jos să se înceapă lupta regeneratoare. Și ea, negreșit, nu e ușoară, căci copiii știindu-se liberi de porunca tatălui lor, nu au supunerea și ascultarea cuvenită față de mamă și oameni. Mama chinuită de năcazurile casnice iarăși nu se poate îngriji așa de stăruitor de creșterea fiilor săi, ba e iertătoare față de ștregăriile lor, fie ele cât de păgubitoare educației sănătoase.

Toată educația cade în sarcina preotului. El să fie îndrumătorul tinerimei în școală, el să-l îndrăgească cu biserică, învățându-l cântările bisericești, cetirea apostolului, „Credeului” și „Tatăl nostru”. Pe lângă aceste cunoștințe pregătitoare, dă-i în mână cartea de rugăciune, din care rezultă două foloase: iubirea față de religia creștină, și îndrăgirea cetitului românesc. O carte de rugăciuni bună suplinește lipsa gazetelor religioase, pentru cari nu fiecare are mijloacele disponibile.

Toate aceste cad în sfera noastră de activitate, iar de aici în colo pentru promovarea religiosității, avem să cerem sprijinul autorităților superioare bisericești. Dieceza Aradului este mai norocoasă, decât celelalte dieceze, în ce privește mijloacele necesare bănești. Dispune de fonduri, cari au menirea exclusiv educativă. Acolo este Fondul diecezan de una sută mii cor. „pentru promovarea culturii re-

ligioase”, apoi „Fondul diecezan bisericesc cultural aradan”, asemenea de 60.000 cor.

Din aceste fonduri să se tipărească cărți religioase ieftine. Ele nu numai că ar spori fondul, dar ar aduce un mare folos pentru biserică și pentru creștinii ortodoksi.

După cum s'a pornit editarea unei biblioteci de popularizare a literaturii românești, din partea „Tipografiei diecezane”, cred, că se poate aștepta cu drept cuvânt și editarea unei biblioteci religioase.

Aceasta bibliotecă să fie impusă preoților a o răspândi la știutorii de-carte din satul lor.

Nu e vreme de pierdut, căci orice timp nefolositor, e o pierdere ireparabilă în viața unui popor. Și când se vor întoarce brațele vânjoase iarăși acasă, și de ne vor întrebă, ce-am făcut pentru ei în absența lor, să le putem arăta suflete cu frica lui Dumnezeu și soții evlavioase.

„Lucrați deci până este oleu în candelile voastre”!

Vorbirea

comisarului cons. Gh. Tulbure, rostită la deschiderea sinodului pentru alegerea de protopop în Beiuș.

Onorat sinod protopopesce!

În vremuri de grele patimi ne-am strâns astăzi în vechea noastră biserică din Beiuș. Reprezentanți ai preoților și ai satelor din acest ținut cu frumoase amintiri istorice, a patra oară ați coborât din văi și dealuri și v'ați întrunit în centrul nostru bisericesc, ca să vă împliniți o scumpă datorie față de biserică: să dați Beiușului ortodox — protopop.

Biserica noastră are tradiții vechi și o organizație ideală. De tradițiile ei istorice este legată demnitatea și mândria noastră națională. Constituția noastră este o alcătuire fără păreche în lumea ortodoxiei. Autonomia bisericii este pentru noi ceteata cea sfântă, în care de o jumătate de veac ne adăpostim comorile sufletului. La marea plăzmuire a lui Șaguna ne place să privim ca la o statuă celebră. Suntem mândri și suntem geloși de autonomia și de organizația atât de măiastră a bisericii noastre. Și orice vătămare adusă asupra drepturilor și așezămintelor noastre bisericești, orice tendință de a ne încatușa libertatea de acțiune în biserică, o simțim ca un pumnal înfipt în inima noastră.

Dar nu pot să nu fac o constatare și o mărturisire.

* * *

În admirabilul său studiu asupra lui Solon și Licurg poetul german Schiller scoate la iveală superioritatea marelui legiuitor din Sparta față de înțeleptul său coleg atenian. Licurg l-a întrecut pe Solon. El nu s'a mulțumit să croiască numai legi aspre pentru Spartani, ci avea grije, ca cetățenii să fie și crescuți în spiritul legilor sale. *Să învețe din bună vreme ca să iubească și să*

